

Lektionsplanering

Årskurs:

Gymnasiet

Ämne:

Historia 1a1

Tema:

Medeltida pesten och samhället

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	- Den europeiska epokindelningen utifrån ett kronologiskt perspektiv. - Medeltiden med fokus på pandemier och deras påverkan på samhällsstrukturer. - Översikt av historiskt källmaterial som speglar människors roll i pandemier och samhälle.
Betygskriterium (E)	- Eleven redogör översiktligt för medeltiden och medeltida pestens påverkan på samhället. - Eleven kan göra grundläggande analyser av källmaterial och diskutera dess relevans.

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till medeltiden (10 min)

- Presentera epokens kännetecken och centrala händelser.
- Diskutera pestens roll i samhällsutvecklingen.
- Ställ frågor kring elevernas kunskaper och förväntningar.
- Visa kort video om den medeltida pesten.
- Sammanfatta vad eleverna förväntar sig lära sig under lektionen.

2. Källanalys av medeltida källor (15 min)

- Presentera några primära källor gällande medeltida pesten.
- Diskutera källornas ursprung och syften.
- Arbeta i grupper för att analysera källor och deras betydelse för förståelsen av medicin och samhälle vid den tiden.
- Grupperna presenterar sina analyser för klassen.
- Diskutera skillnader i perspektiv som kommer fram.

3. Diskussion om pestens påverkan på samhället (15 min)

- Samla tankar och reflektioner från källanalysen.
- Ställ frågor som: Hur påverkades människors liv? Vilka förtroenden förändrades?
- Initiativ till en öppen diskussion där eleverna ges möjlighet att argumentera för olika tolkningar.
- Uppmuntra till att koppla historiska händelser till nutida samhälle.

4. Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Gör en gemensam summering av vad som har lärts under lektionen.
- Diskutera vikten av källkritik och historisk analys.
- Avsluta med att låta eleverna skriva ner minst en sak de lärt sig.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Medeltiden och pestens påverkan:** Medeltiden, som sträcker sig från ca 500 till 1500 e.Kr., var en komplex epok präglad av sociala och ekonomiska förändringar, inklusive den katastrofala influensen av pesten på befolkning och samhälle.
- **Källkritik:** Förståelse för vikten av att kritiskt granska källor för att kunna tolka historiska händelser korrekt är centralt för att få en djupare insikt i historiska narrativ.
- **Sociala strukturer under pandemier:** Analys av hur pandemier omformade sociala strukturer och relationer mellan olika samhällsgrupper, exempelvis mellan bönder och aristokrater.
- **Ekonomiska förändringar:** Hur pesten ledde till arbetskraftsbrist och ekonomiska förändringar, vilket så småningom bäddade för nya ekonomiska strukturer som feodalismens nedgång.
- **Nutida paralleller:** Koppla pestens påverkan med nutida händelser som pandemier för att ge en förståelse för deras långvariga effekter.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Pest	En allvarlig infektionssjukdom som sprids snabbt och har historiskt orsakat omfattande dödsfall.	Kommer från latinets "pestis" som betyder "plåga".
Medeltiden	Tiden mellan antiken och renässansen, präglad av feodalism och kyrkans makt.	Från latinets "medium aevum" vilket betyder "mitt tidsålder".

Primära och sekundära källor som Källmaterial används för att studera och förstå historiska händelser.

Från latin "cella", som betyder "vara", och "materialis", som betyder "fysisk".

Diskussionsfrågor

- A. Hur tror du att livet skulle sett ut utan pesten? Vilka grupper och intressen skulle påverkas mest?
- B. I vilken utsträckning påverkar pandemier samhället och dess strukturer, och hur kan vi lära oss av historien?
- C. Vad skulle du säga är de viktigaste lärdomarna från medeltidskrisen ur ett nutidsperspektiv? Hur relaterar dessa lärdomar till dagens samhälle?

Aktivitet

Eleverna delas in i mindre grupper och ges i uppdrag att skapa en kort presentation (5 minuter) om en specifik aspekt av medeltida pesten – det kan gälla dess spridning, sociala konsekvenser, ekonomisk påverkan eller medicinska svar. Varje grupp ska inkludera en visuell del, exempelvis en affisch, PowerPoint eller annan kreativ form. Efter presentationerna ska klassen diskutera och reflektera över olika perspektiv som presenterats.

Exit-ticket

Frågor	Svar
1. Vad var pestens huvudorsak?	Bakterien <i>Yersinia pestis</i> .
2. Hur spreds pesten under medeltiden?	Genom smittade flugor och råttor, samt genom mänsklig kontakt.
3. Vilken effekt hade pesten på befolkningen?	En massiv minskning av befolkningen och en efterföljande förändring av sociala strukturer.
4. Hur såg man på människor med pest under denna tid?	De blev ofta stigmatiserade och isolerade från samhället.
5. Vilka långsiktiga konsekvenser följde av pesten?	Ekonomiska och sociala förändringar, inklusive slutet på feodalismen.
6. Hur relaterar dagens pandemier till medeltiden?	Känsla av oro, ekonomiska nedgångar och förändrade samhällsnormer är jämförbara.
7. Vilka medicinska svar utvecklades på pestens tid?	Medicinska teorier utvecklades, men mycket av tiden var präglad av bristande förståelse för sjukdomens orsaker.
8. Vad var pestens inverkan på religion och tro?	Ökade religiösa känslor och ytterligare maktkoncentration inom kyrkan.

Hemuppgift

Eleverna får en hemuppgift där de ska skriva en kort uppsats (2-3 sidor A4) som behandlar en aspekt av pesten utifrån de källor de gått igenom i lektionen. Uppsatsen ska inkludera en källanalys och en personlig reflektion över hur pesten har format historiska och nutida samhällen.

Citat

"Historien upprepar sig, först som tragedi, sedan som fars." - Karl Marx, 1852. Detta citat belyser vikten av att förstå historien och att lära av den, vilket är centralt för vår lektion om medeltida pesten och dess konsekvenser för samhället.

Uppge ett av nyckelorden så utför jag det:

- ☐ Word - Skapar ett dokument.
- ☐ PPT - Skapar en PPT.
- ➡ Nästa - Tar fram ytterligare en lektion.
- ☐ Hemuppgift - Utvecklar en hemuppgift för lektionen.

Tags: [Lektion](#)